

O nipisorit no 'Amis to ta'angay ato mimingay a tilid

阿美語字母大小寫的原則

アミ語の大文字・小文字の表記原則

The Capitalization Rules for the 'Amis Language

文 | Namoh Mayaw 林茂德 (花蓮縣豐濱鄉豐濱長老教會牧師)

O tilid no 'Amis to ta'angay ato mimingay a sorit, o nanam i sa'ayaway a sorit no ccay a sowal i, kanca o ta'angay ko sorit. Ano pakayni i fana' no 'Amis to tilid i, caay ka lecad to kalofinacadan ko nipisorit, nika malcad to no Amilika ko pisorit awaay ko kasasiroma. Pakayni tona sasowalen silsil han ako a paini to "O nipisorit no 'Amis to ta'angay ato mimingay a tilid".

Tolo ko kakalimlaan no 'Amis a codad, o saka ccay i o mifalican to nano Kowaping a tilid a pala no 'Amis a "Fangcalay a codad", nai 1957 a mihca tangasa i 1997 a mihcan a mapaherek, o fa'lohay a kataterekan i 532 a felih, o matelangay a kataterekan i 1,533 a felih, polong nona tosa a codad i 2,065 a felihan; saka tosa a codad i "O kimad no Fangcalay a codad to 365 a kimad", i 1993 a mihca a masanga' madeng 415 a felih; saka tolo i "O 'orip no 'Amis" itini i 1993 mihca saka tolo a folad a masanga'. O nini a toloay a codad i o kafana'an no kasakiwkay, caay ko nipipahemek, mangalay kako a pakayni tona codad i, masamaan ko fana' no i'ayaway a mato'asay a misorit to tilid no 'Amis? Nengnengho ita ko 'Olic 23:1-6 no matelangay a kataterekan a codad:

1. O midipotay takowanan ko **Tapang**, saka, awaay ko maan aca a kacango'otan ako. (上主是我的牧者；我一無缺乏。)
2. Pahanhanen **Ningra** kako i ragormgosan, kriden **Ningra** kako a patayra i tatihi no sarimadac sanay a tingalaway a nanom. (他

大小寫的使用，在習慣上是將「詞首」或「句首字母」大寫。即我們阿美族之認知，與英語大小寫原則大致相同，當然，與其他族語的大小寫規則不盡相同。筆者就此議題介紹「阿美語字母大小寫的原則」。

目前阿美族有3本書為寶典，第一本書是於1957至1997年翻譯完成的《聖經》，新約聖經共計532頁，舊約共計1,533頁，總計2,065頁之多；第二本書是於1993年翻譯完成的《365篇聖經故事》，長達415頁；第三本是1993年3月出版的《阿美族文化'AMIS CULTURE》。以上書籍為阿美族教會界人士所熟悉的書，今提起這些先輩們的巨著，並非為了標榜什麼，而是為了從這些先輩們的巨著裡，看看他們在50-60年前對阿美語字母大小寫的原則為何，以下概略敘述之。筆者在敘述之前，先介紹一段舊約聖經（詩篇，23篇1-6節）的書寫：

1. O midipotay takowanan ko Tapang, saka, awaay ko maan aca a kacango'otan ako. (上主是我的牧者；我一無缺乏。)
2. Pahanhanen Ningra kako i ragormgosan, kriden Ningra kako a patayra i tatihi no sarimadac

讓我躺臥在青草地上，領我到安靜的溪水邊。）

3. Paflien **Ningra** kako to fa[^]lohay a 'icel, do[^]doen **Ningra** ko niktonan a sowal a mikrid i takowanan a papido[^]do to mo[^]celay a lalan. (他使我心靈復甦。他照著應許導我走正路。)
4. Ano romakamakak kako i lidong no patay a tono' i, caay ka talaw kako, nawhani ira ko **Tapang** a mikapot i takowanan. O cokor ko sapikrid **Iso** i takowanan, o sasti' ko sapidipot **Iso** i takowanan. (縱使走過陰森山谷，我也不怕災害；因為你與我同在——你用杖領我，用棍護我。)
5. Mipatahka **Kiso** i takowanan i ka'ayaw no 'ada ako, mipaloso' **Kiso** to simal i fongoh ako, tomesen **Iso** ko takid ako. (在敵人面前，你為我擺設盛筵，待我如上賓，斟滿我的杯。)
6. Tapangaw, deng o sini'ada ato caay ka falic a olah **Iso** ko sakarihaked ako tangasa i tolas no 'orip ako, ta o mamida'oc kako a maro' i loma' **Iso**. (你的恩惠慈愛終生不離我；我要永遠住在你殿宇中。)

Pakayni i 'Olic 23:1-6 no matelangay a kataterekan a codad, nengnengen ita masamaan ko nipisorit no 'Amis to ta'angay ato mimingay a tilid:

1. Sa'ayaway a sorit no ccay a sowal i, o tata'angay a sorit ko litapang no tilid, onini i malecad tono Amilika ko nipisorit. O roma i, o nipisorit no kampiuta ato nanam ita, yo mapaherek ko ccay a sowal i soriten ita ko pahrekan “.” i, lonok sato ao ta'angay a sorit a matilid i ikor no nini.
2. Kalongangaan i, o ta'angay a sorit ko litapang. Tinako “Tapang”.
3. O ngangan no tamdaw, ngangan no niyaro' o ta'angay a sorit ko litapang, ta mahapinang ita o ngangan no tamdaw, no niyaro'.
4. Tokofic a tilid: “Ningra” kina 4 a matiri' ita, “Kiso” kina tosa, “Iso” kina 4 a matiri'. Onini a tilid “Ningra”, “Kiso” ato “Iso” sanay i, caay ko tamdaw koni sowalan, o Tapang a Kawas ko nisowalan saka haenen kono 'Amis a nisorit.

sanay a tingalaway a nanom. (他讓我躺臥在青草地上，領我到安靜的溪水邊。)

3. Paflien **Ningra** kako to fa[^]lohay a 'icel, do[^]doen **Ningra** ko niktonan a sowal a mikrid i takowanan a papido[^]do to mo[^]celay a lalan. (他使我心靈復甦。他照著應許導我走正路。)
4. Ano romakamakak kako i lidong no patay a tono' i, caay ka talaw kako, nawhani ira ko **Tapang** a mikapot i takowanan. O cokor ko sapikrid **Iso** i takowanan, o sasti' ko sapidipot **Iso** i takowanan. (縱使走過陰森山谷，我也不怕災害；因為你與我同在——你用杖領我，用棍護我。)
5. Mipatahka **Kiso** i takowanan i ka'ayaw no 'ada ako, mipaloso' **Kiso** to simal i fongoh ako, tomesen **Iso** ko takid ako. (在敵人面前，你為我擺設盛筵，待我如上賓，斟滿我的杯。)
6. Tapangaw, deng o sini'ada ato caay ka falic a olah **Iso** ko sakarihaked ako tangasa i tolas no 'orip ako, ta o mamida'oc kako a maro' i loma' **Iso**. (你的恩惠慈愛終生不離我；我要永遠住在你殿宇中。)

就以上文章的書寫案例，分析阿美語字母大小寫原則：

1. 每句的句首均使用大寫，與英語的書寫方式是一樣的。其次，在傳統或習慣上，電腦打字每打完一句，就打一個句點符號「.」下一句的句首自動大寫。
2. 專有名詞用大寫字母開頭，如文章裡的 **Tapang** (上帝)。
3. 人名和地名完全大寫，有助於辨認。
4. 特殊用法。在文章裡的 **Ningra** (人稱代名詞主格「他」) 出現4次；**Kiso** (人稱代名詞主格「你」) 有兩個；**Iso** (人稱代名詞受格「你」) 有4個。在此 **Ningra**、**Kiso**、**Iso** 非一般的人稱代名詞，是指「上帝」或「神」，所以，在聖經裡都用大寫來表示。◆

